

1 § Perusturvakuntayhtymä Karviaisen talousarviomuutos

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut ja muut kuulijat

Vuosi takaperin heti uuden Karviaisen hallituskauden alkumetreillä saimme havaita lasten huostaanottojen määrän lähteneen tilastoissa kasvuun. Tuolloin odotuksissa ja ajatuksissa oli, voisiko kyse kuitenkin olla ilmiöstä, joka tasaantuisi ja vastaavaa jatkumoa vuoden 2018 puolelle ei tulisi. Vuoden 2018 budjetista perheiden palvelulinjalle tehtiin tuolloin liian toiveikas edellisvuoteen pohjautuen. Sijoitettujen lasten määrä on nyt n. 30 % suurempi kuin v. 2017. Suurin syy huostaanottoihin ovat päihteet ja pääosin nuorten oma päihteiden käyttö. Ikävästi joukossa on myös itsetuhoisuustapauksia. Ilmiö heijastaa laajempaa yhteiskunnallista ja sosiaalista tilannetta, ja kantama siihen voi tulla kaukaakin. Tutkimuksen mukaan varhaislapsuuden epävarmuudella, turvattomuudella ja stressillä on suuri merkitys tällaisen käytöksen taustalla. Tilanteeseen vaikuttaa vahvasti myös trendi ja kaveriporukka ja altistuminen päihteiden käytön mahdollisuudelle. Niiden saaminen koetaan helpoksi. Yksikin kannabiskokeilu voi johtaa välittömään riippuvaisuuskehään.

ESPAD tutkimuksen, kansainvälinen koululaistutkimus v. 1994-2015, mukaan nuorten päihteiden käyttö on keskimäärin kuitenkin koko ajan vähentynyt. Alkoholin käyttö on laskussa, samoin tupakan, ja kannabiskokeilut ovat pysytelleet samalla tasolla. Jalostuvatko kuitenkin yksittäiset tapaukset vaikeammiksi kuin aikaisemmin johtaen kokonaistilanne huomioiden suurempaan palvelun tarpeeseen ja mahdolliseen huostaanottoon.

Kouluterveystutkimuksen v. 2017 mukaan peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisista 7,5 %, lukion 1.-2. luokan oppilaista 11,6 % ja ammattikoulun 1.-2. vuoden oppilaista 20,6 % on kokeillut kannabista ainakin kerran. Ammatillisissa oppilaitoksissa tytöillä huumaavien aineiden käyttö on yleisempää kuin pojilla. Saman kyselyn mukaan kohtalaisen vaikeaa ahdistusta kokee jopa 35 % sijoitettuna asuvista tytöistä ja 18 % muulla tavoin asuvista. Luku on tytöillä selvästi suurempi kuin pojilla. Ahdistuneisuus, ahdistuneisuushäirötasoisena, vaikuttaa merkittävästi nuoren toimintakykyyn. Tuoreissa Kelan tilastoissa tämä sama näkyy huolestuttavana trendinä nuorten synnytysikäisten naisten lisääntyneenä psyykelääkkeiden käyttönä ja masennuksen lisääntymisenä.

Arvoisa puheenjohtaja

Vihdissä sijoitettujen lasten määrä v. 2017 oli tasoa 40-43 kpl ja 6/2018 se oli 56 kpl. Nuorten sijoitukset, ikääntyneiden laitoshoido ja tehostettu palveluasuminen sekä kehitysvammaisten palvelutarpeen määrän lisääntyminen esim. kehitysvammapsykiatria ovat yksikköhinnaltaan kallis tapa hoitaa asioita. Näiden ennaltaehkäisy, jos se on mahdollista, tuottaa itsensä takaisin nopeasti. Siihen työhön tarvitaan leveitä hartioita, kaikkien työtä, kuten olen aiemminkin todennut.

Karviaisen strategiassa on ollut muuttaa ikääntyneiden palvelujen rakennetta raskaasta palvelusta kevyemmän suuntaan, joka on onnistunutkin hyvin vuoteen 2017 asti. Talousarvio 2018 rakennettiin sen pohjalta, mutta v. 2018 ostettujen tehostetun asumispalvelupaikkojen luku on ylittänyt talousarvion pahimillaan 8 %. Myös omaishoidon tuella hoidettujen määrä on

TÄtä suurempi. 65-74 v ikäluokan osuus Vihdin väestössä kasvaa vuoteen 2020 160-190 henkilön vuosivauhdilla ja v. 2022 suurin ikääntyneiden ikäluokkamme täyttää 75 vuotta. Tämän jälkeen kasvutahti hidastuu. On selvää, että palvelutarpeen lisääntymisen todennäköisyyskasvaa ja se on huomioitava budjettia tehtäessä. Tilanteet yksilön kohdalla voivat muuttua vanhemmassa ikäluokassa nopeastikin.

Arvoisa puheenjohtaja ja muut valtuutetut

Karviaisen TA vuodelle 18 on ennusteen mukaan ylittymässä Vihdin osalta 5 %. Suurin 19 % ylitys tulee perheiden palveluista, jonka taustasta juuri puhuin. Ikääntyneiden kustannuksia nostaa kalliin palveluasumistarpeen lisääntyminen. Työikäisten palvelulinjan kustannuksia nostaa hintavien kehitysvammapsykiatristen ja muiden kehitysvammaisten palvelujen tarpeen lisääntyminen. Myös lääkäripalvelujen käyttö on lisääntynyt. Niiden saatavuus on vuosien saatossa parantunut selvästi. Toteutuuko tässä osittain kysynnän ja tarjonnankin laki?

Olemme haasteen edessä SOTE kentällä. Toistan taas ennakkoinnin ja ennaltaehkäisyn panostuksen merkitystä! On erittäin tärkeää pyrkiä tekemään realistisia talousarvioita, joka SOTE kentässä voi joskus olla vaikeaa nopeidenkin muutosten vuoksi, sekä tehdä päätöksemme koko kunnassa hyvinvointilähtöisesti tukemaan asukkaidemme hyvinvointia, toimintakykyä ja jaksamista. Miten saamme ikääntyneet pidettyä mahdollisimman toimintakykyisinä kotona, ja vanhemmat jaksamaan paremmin lasten ja nuorten kanssa huomioiden tarkasti myös erityislasten vanhemmat. Perheille pitäisi löytää enemmän rauhallista, suorittamisesta pois suuntaavaa aikaa olla yhdessä. TR Tulevaisuudessa on tärkeää kohdistaa toimenpiteet Karviaisessa hallittuun talouden pitoon tarkoittaen selkeitä esille tarjoutuvia keskeisiä lukuja ja pääsyä porautumaan lukujen sisältöön päätöksenteon tueksi. Siihen laitettut investoinnit maksavat itsensä takaisin. Nykypäivän haaste ei ole datan puute vaan se, että siitä osataan jalostaa esille oikeaa tietoa. Prosessien ja sisältöjen tarkastelua tehdään mm. lean toiminnan muodossa ja sieltäkin voidaan löytää mahdollisuuksia säästöihin. Vähemmällä työllä enemmän vaikuttavuutta. Palvelutuotannon rakennetta pitää tarkastella kriittisesti; itse tuotetut vs. ostopalvelut ja niiden kilpailutus. Yleisesti terveydenhuollossa pitäisi tarkastella jatkossa enemmän toimenpiteiden vaikuttavuutta kuin suoritteiden määriä.

Näillä sanoilla kokoomuksen valtuustoryhmä hyväksyy perusturvakuntayhtymä Karviaisen TA muutoksen